

LIGA ROMÂNĂ

REVISTĂ SĂPTĂMÎNALĂ

PENTRU

INTERESELE UNITĂȚII CULTURALE A TUTUROR ROMÂNILOR

APARE ÎN FIE-CARE DUMINECĂ

Anul IV. — No. 12.

21 Martie 1899.

SERBAREA LIGII

Serbarea de Marți a Ligii, ce avu loc la Ateneu și despre care publicăm în altă parte un scurt raport, a avut un succes deplin, succes ce trebuie prețuit cu atât mai virtuos, că multă lume credea că Liga abia există.

E adevărat, că nenorocitul politicianism ce minează țara noastră slăbise în mod considerabil această instituțiune în ultimii ani, dar ea și-a păstrat puterea de viață și da din când în când dovezi de inalterabila ei vitalitate.

Intemeiată ca să serve de ajutor și consolățiune fraților asupriți de cîrmuiri străine, Liga a răsbit și va răsbi de sigur și de aci înainte prin toate valurile dificultăților cu cari a avut și are a lupta.

Cu atât mai mare și mai sinceră trebuie să fie satisfacțiunea și bucuria fie cărui Român adevărat, cînd vede că în societatea noastră se găsesc oameni de inimă care înțeleg și simt istorica importanță a Ligii Culturale și sunt gata a-și da întreg concursul lor, cînd vorba e de a ridica țaria financiară și morală a acestei patriotice instituțiuni.

Damele care au avut gentileța de a-și da concursul pentru reșita ultimei serată dela Ateneu au dat în același timp probe de sentimente naționale care le onorează și au cîștigat un drept la recunoștința

tuturor membrilor Ligii, a tuturor Românilor cu durere de neam.

Dintre Domni, bătrînul nostru dascăl și luptător național domnul V. A. Urechia, cel bătrîn la ani dar tînăr în sentimente, a intervenit și de astă-dată cu toată căldura inimii d-sale pentru ca această serbare să aibă un deplin succes.

Grație domnului V. A. Urechia, grație amabilelor Doamne patronese și domnilor artiști, serbarea a reușit pe deplin și ne facem cu toții o plăcută datorie a le exprima adîncă noastră grațitudine.

BANFFY ȘI ROMANII

Nici-odată căderea vr'unui ministru president maghiar n'a fost urmată de o ploaie de broșuri explicative, ca și căderea lui Bănffy. De cînd el se prăvăli din înălțimea pe care se menținu timp de vr'o patru ani, nu trece săptămîină fără ca să ne pomenim cu vr'o scriere ce se ocupă de el.

Acum în urmă apăru o broșură ce poartă titlul «Politica de naționalități a Bar. Bănffy» și care stîrni și în Ungaria și aci la noi mare senzațiune, mai din cauza gravelor destăinuri pe care le face autorul cu privire la relațiunile externe ale politice ex-pașalei de la Bistrița-Năsăud.

Tendința broșurei este, a pune în lumină talentul de bărbat de stat al Bar. Bănffy, tendința platonice, pentru-că toți cîți azi cu-

nosc *roadele* acestei slăvite politice, știu că acela care a făcut-o nu putea fi de cît întruparea mediocrității ș'a unui suflet brutal. Roadele acestea sunt desastroase chiar pentru Ungaria și va veni o vreme cind și actualii admiratori ai acestui ex-satrap se vor convinge de acest adevăr.

În broșura din chestiune se face mult cas de naționalismul fostului ministru president. Acesta este proclamat ca cel mai mare Maghiar, care din momentul ce a pus piciorul în palatul guvernului s'a apucat cu conștiință și metod de «marea operă» a maghiarisării. El a întemeiat, «*cu aprobarea Suveranului*», «Secția naționalităților» în minister, care avea misiunea să veghieză cu ochi de Argus asupra mișcării naționalităților, în special a Românilor. Așa îl laudă autorul broșurei, care se vede a fi unul din intimii căzutei mărimi.

El mai adaogă apoi, că *nici o acțiune* a Românilor din Transilvania nu se putea pune la cale, pentru-că ministrul-president primea, cu 24 ore mai înainte, știre și putea s'o zadărnicescă direct și indirect. Nici o taină nu mai putea fi pentru el în chestiunea română, pentru-că «serviciul» său era atît de excelent în cît «pînă și planurile pe care Români le credeau absolut secret păstrate» ajungeau la cunoștința lui Bánffy.

Unealta *Jeszenszky* a trebuit să fie decorat, zice autorul, ca cu chipul acesta Români să înțeleagă că Regele României și consilierii săi desaproabă mișcarea națională și aprobă politica națională a lui Bánffy.

Acela care a scris aceasta broșura a avut neapărat ocaziunea de a lucra alături cu Bánffy; broșura însă, pare a fi direct inspirată de fostul șef al guvernului maghiar.

Și cînd te gindești, că *de la acest monstru al urgiei maghiare* asteptau cîți-va Români fruntași de peste munți și de aici o schimbare în bine a stărilor de lucruri! De la el asteptau concesiuni și *lui* aveau

Români toți să-i facă avansuri, — «ca să-predispună», pe acest dușman de moarte al Românilor, în favorul cauzei naționale românești!

Delault.

Comandorul și profesorul B. E. Maineri

A murit la Roma, în etate de 65 ani, acest amic și energic apărător al Românilor.

Maineri era unul dintre cei mai distinși publiciști, aparținînd acelei falange de oameni mari și de apărători glorioși ai drepturilor naționalităților, acelei generații puternice care a dat oameni iluștri în toate ramurile cunoștințelor omenesti.

Toate chestiunile cu privire la România și la Români *Maineri* le-a tratat cu multă tărie prin ziarele italiene.

A scris multe articole cu privire la chestiunea evreilor, a aparat cu tărie drepturile Românilor la independență și la proclamarea Regatului. *Maineri* era amic intim cu marele *Cairolî*, președintele consiliului de Miniștri și Ministru de Externe la Roma, tocmai în momentul cînd țara noastră proclama Regatul Românilor. El a luat o vie parte la recunoașterea imediată a României de către Italia.

Aceasta se petrecea pe cînd se afla la Roma ca ministru al țării bătrînul patriot *Nicolae Krêtzulescu*.

Cu această ocaziune *Maineri* fu decorat cu Crucea de Ofițer al ordinului Românilor «*Coroana României*.» Mai tîrziu cînd *Maineri* a scris o operă asupra României, *C. A. Rosetti*, *B. Boerescu*, *Meitani*, *Dimitrie Ghica* și alți oameni politici de la noi au trimis scrisori de felicitări lui *Maineri* pentru scrierea sa.

D. Aurelian, pe atunci ministru al Instrucțiunii Publice cu o frumoasă și pa-

triotică, scrisoare a conferit lui *Maineri* Benemerenti de prima clasă a României.

— Cu ocazia patrioticului toast al domnului senator *Petre Grădișteanu* la Iași, cu ocazia inaugurării monumentului eroicului **Ștefan cel Mare**, toast ce provocă un incident neașteptat, *Maineri* scrise două energice articole în ziarul «*Il Diritto*» la Roma, articole publicate apoi, în zece mii de exemplare într'o mică și elegantă broșurică. Mă opresc aci, cu altă ocasiune voiu descrie mai pe larg viața și operele lui *Maineri*.

— Pe dată ce am aflat de moartea lui *Maineri*, am trimis depeșa următoare:

Famiglia Maineri, Via delle Cresce 41

Roma.

«*I Rumeni attristatissimi morte Nestore «filo-rumeni difensore ardente desinteressato «causa nazionale rumena de pongo sincere «condoglianze famiglia e fiori col nastro «tricolore sopra la salma di uno dei più «degni pionieri del gran lavoro della fratellanza dei popoli; Onore all'ufficiale della «Corona di Romania ed al Benemerito «di prima Classe compianto amatissimo «indimenticabile membro della Lega Rumena Comendatore Maineri.»*

Ieri a avut loc transportarea rămășițelor lui *Maineri* dela *via della Croce* la stațiunea drumului de fer, de unde va fi transportat la *Toirano*, provincia de Genova, și înmormântat în cavoul familiei.

O mare mulțime de amici, cunoscuți, publiciști și un mare număr de patrioți, bătrini și tineri au acompaniat pe iubitul nostru *Maineri* pînă la stațiunea drumului de fer.

Consilierul comunal al Primăriei din Roma Comandorul *Téssio* a țesut cu finețe și eleganță, în puține cuvinte viața și operele patriotului *Maineri*. Un amic al nostru a salutat, în numele Ligei pe amicul ce se duce, pe iubitul *Maineri*.

Familia lui Maineri a voit ca unul din cordoanele carului să fie ținut de un român; așa fiind, d-l comandor de Rossi, consilier al prefecturei și reprezentînd familia, a binevoit a-mi da primul loc.

* * *

Un mare buchet de violete și panseuri cu panglica culorilor noastre naționale a fost pus pe peptul comandorului *Maineri*.

* * *

O coroană de flori, formînd culorile Românilor, legată apoi cu o panglică reprezentînd culorile naționale, și purtînd modesta inscripțiune. «*Liga pentru unitatea tuturor Românilor*» a fost depusă pe perna de catifea, ce se afla la capul Carului funebru, purtînd decorațiunile multiple ale ilustrului decedat.

Un lector al Ligii.

Din parte-ne, transmițînd întristatei familiei a doamnei *Maineri* expresiunea celor mai sincere condoleanțe, suntem siguri că toți Români cari au cunoscut și aprețiat lucrarea de propagandă a acestui mare amic al neamului nostru, se vor grăbi a-și exprima și în mod individual condoleanțele lor.

Credem a corespunde dorințelor cetitorilor noștri dînd aici adresa fraților d-lui *Maineri*: d. *Ottavio Maineri*, Ispettore generale delle ferrovie, *Genova* și d. *Pietro Maineri*, *Toirano*, (*Genova*).

DEMOCRAȚIA

(Urmare)

Democrația, ca formă de guvernămînt

În toate ordinele de studii, formă atrage mai întiu atențiunea noastră, pentru că ea este partea sensibilă, am zice materială.

Din această cauză, formele de guvernământ au fost obiectul celor dintii studii politice. *Aristotel* le-a dat o importanță exagerată, iar scriitorii moderni au mers mai departe în exces: ei au considerat formele de guvernământ ca un fel de cauze prime avînd un caracter determinat și producînd o politică particulară. Astfel *Machiavel* a studiat deosebit politica Republicei și aceea a Principelui. *Montesquieu* a văzut trei feluri de forme de guvernământ, mișcat fiecare printr'un resort particular, virtute, onoare sau frică, prosperînd sau perind după cum resortul lor propriu conservă forța sa sau se alterează și slăbește. Scriitori inferiori dar mulți la număr s'au ocupat cu elaborarea unor foarte diverse planuri de construcțiuni politice, pornind toți din considerațiunea, că societatea ar fi opera guvernămintelor. Între cele mai copilărești din aceste planuri, putem cita pe acela al lui *Napoleon I*, care, după sfaturile susținătorilor vechiului regim, își închipuia că poate constitui printr'un decret o nobleță, stabilind majoratele, și o organizațiune industrială restabilind corporațiunile și regulamentele de fabrici.

Forma de guvernământ, departe de a fi o cauză primă, este rezultatul concursului împrejurărilor superficial studiate. Dacă considerăm lucrurile din depărtare, putem vedea forma de guvernământ născîndu-se din opiniunea pe care o avem că toți cetățenii ar fi în chip egal capabili de guvernământ sau că numai cîți-va ar fi superiori, sau că numai unul ar fi atît de superior în cît apare preferabil. Dar admițînd aceasta, tot nu am fi mai înaintați ca astăzi.

Într'adevăr, trebuie să recunoaștem că, departe de a avea un caracter stabil, formele de guvernământ dintr'un momen într'altul, urmînd viața societăților și transformîndu-se nu numai prin revoluțiuni, ci prin mișcarea regulată zilnică, ce transformă însuș societățile. Să luăm de exemplu de-

mocrația: *Aristotel* îi găsește cînd cinci, cînd patru specii, și deci considerăm istoria, noi nu putem găsi două democrații care s'ar fi asemănat sau ar fi putut măcar să fie asemănătoare.

Fie-care a fost luminată prin cunoștințele și animată prin sentimentele timpului său și ale țării sale; fie-care din ele s'a născut și a perit în lupta forțelor în societatea în care a existat, în afară de planurile vr'unui arhitect politic care ar fi construit-o, în afară de or-ce acțiune individuală.

În guvernământul unuia, în monarhie, dictatură, tiranie, cum vrei s'o numești, este într'adevăr *unul* care guvernează? De loc. Dictatorul va avea prieteni de toate gradele, consilieri, stăruitori, lingușitori de cele două sexe, el va fi ast-fel centrul în care se vor întruni și izbi mii de influențe opuse. Aceiași luptă o vedem în democrație și în oligarhie — or-care ar fi ele. Aceleași influențe, bune sau rele, se afirmă în jurul guvernelor sub toate formele. Direcția atîrnă dela predominarea unora din aceste influențe asupra celorlalte, iar această direcțiune devine cauza prosperității sau a decadenței Statului.

Un guvern este bun dacă își propune ca scop interesul comun al cetățenilor, rău, dacă scopul lui consistă în a servi interese particulare. Interesul comun este justiția; guvernele sunt constituite ca să 'dea o bună și exactă dreptate. Virtutea politică prin excelență este a voi în chip constant să fii drept. Dela această virtute atîrnă toate celelalte.

Democrațiile modern s'au născut din lupta diverselor forțe sociale în timpul evului mediu și mai tîrziu în urma Reformațiunii.

Chestiunea se impune, pentru ce a trecut puterea din minile numărului mic în minile marelui număr? Pentru că numărul cel mic și-a perdut superioritatea dovedînd

că el nu este mai capabil decît numărul cel mare. În orice cas democrația s'a impus pentru că cetățenii, considerați în general, s'au arătat în mod egal capabil sau incapabili de a governa. În orice cas, cîmpul progresului fiind nelimitat, se poate zice că democrația s'a născut din împrejurarea că micul număr care governa, a încetat de a fi superior, neputînd înainta în pas numărul cel mare. Formațiunea democrației a fost, nu-i vorbă, adesea un semn de căderea socială, cel puțin vremelnică.

Dar este acesta un motiv spre a blama, spre a acuza și combate democrația? Evident că nu, căci mișcarca care a constituit-o este dreaptă. Dacă într'o societate nu sunt oameni superiori pentru care motiv ar deține puterea politică mai ales unii cu excluderea altora? Iar dacă într'o societate sunt oameni superiori, ei n'au decît să se arate și să dea probe! ei pot lua puterea de guvernămînt și în regimul democrat.

Totdeauna cînd poporul întreg bogăți și săraci, a luat parte la mișcările democratice, democrația a dat guverne bune! Să nu cităm decît trei exemple, Atena de la Solon pînă la Pericle, Provinciile Unite ale țarilor de jos, Statele unite dela Washington pînă la epoca lui Jackson.

Să vedem acum avantajile și inconvenientele acestei forme de guvernămînt.

(Va urma).

Noul comitet de doamne al Ligii Culturale Secția București

Este compus din următoarea cunună de dame:

- D-na V. A. Urechia**
- » **M. Pereitzeanu Buzeu**
- » **A. Istrati**
- » **M. Vlădescu**

- D-na Elena D. Nenișescu**
- » **Zoe A. Solacolu**
- » **El. B. Păltineanu**
- » **Jenny Jancovici**
- » **Severa Novian**
- » **C. Pariano**
- » **M. Urlățianu**
- » **N. A. D. Florescu**
- » **Caterina P. Orleanu**
- » **Sofia Fulga**
- » **Ana Tudoriu**
- » **Anicuța Th. Florescu**

D-ra Cristina Filodor

D-na Maria Delavrancea

- » **Al. Lupașcu**
- » **Anton Vanicu**
- » **C. Rădulescu-Motru**
- » **Ana Boambă**
- » **N. Cosăcescu**

D-ra Elena G. Liciu

D-na N. Gane

- » **Angel Demetrescu**
- » **Virgie Arion**
- » **Valeria Moroianu**
- » **Hernia**
- » **Butculescu**

D-ra Datculescu

D-na D. Teodor

- » **Grigoriu**
- » **Petroniu**
- » **Julian**

Academia de științe și arte a Slavilor de Sud

Academia Croaților, Academia ce se zice a «*Slavilor de Sud*», este una din instituțiile cele mai serioase și mai productive în acest gen.

Ea a fost înființată mai ales în urma donațiunii generoase de 50.000 fiorini, făcută în 1859 de către Episcopul *Strossmayer*. Inaugurațiunea solemnă, a lucrărilor sale a avut loc abia în 1867. *Strossmayer* fu ales *protectorul* Academiei, iar canonicul *dr. Racky* presidentul ei.

Trei decenții au trecut abia în viața intelec-

tuală a Slavilor meridionali, și Academia poate fi deja mândră de materialele științifice adunate de ea, de publicațiunile importante pe cari le-a dat la lumină. Deși începuturile ei au fost modeste și cu toate că ea a avut să învingă multe dificultăți, ea totuși a reușit, grație energiei și patriotismului fondatorilor săi și a primilor săi membrii, să realizeze visul urmărit din secolul al XVII de către Slavii din Sud, de a constitui, la Agram, în Croația, un centru științific.

Actualmente Academia croată coprinde trei clase: clasa științelor filologice și istorice, clasa științelor filosofice și juridice, și clasa științelor matematice și naturale. Crearea unei de a patra clase — clasa sau secțiunea de estetică și artă — a fost rezervată pentru mai târziu.

Averea Academiei a crescut considerabil — de atunci încolo. Ea se urcă acum aproape la un milion de fiorini.

Din principala publicațiune periodică a Academiei «*Rad*» au apărut deja 135 de volume, la care se mai adaugă *Monumente historico-juridică* și Monumentu spectantia historiam Slavorum meridionalium (32 volume) apoi *Anticitățile* (28 de volume), *Vechi autori* (22 volume), *Rapoartele anuale* (17 volume) *Colectiunile povestilor și legendelor populare* (3 volume) și o mulțime de alte scrieri, între cari locul întâiu îi revine *Dicționarului limbii croate sau sîrbești*, din care au apărut deja 18 fascicule (A—L).

Ca să ne facem o idee de productivitatea Academiei Sud-Slave, ajunge să știm că ea a cheltuit în anul 1898 numai pentru tipărirea publicațiunilor sale considerabila sumă de 160.000 fiorini.

Ast-fel era ușor de înțeles, că Academia dela Agram ține un rol considerabilă în viața intelectuală a Slavilor meridionali, pentru care ea constituie, adevăratul și unicul centru științific.

Lau.

D'ALE NOASTRE

Mania cu limbele străine

Istoria ne arată nenumărate națiuni cari abia începuseră să existe într-o formă mai dezvoltată de stat și dispărură după fața pământului. Cum au dispărut? Ne avînd

destulă bărbăție și înțelepciune, ele au fost covîrșite și absorbite de națiuni mai puternice.

Acest proces de asimilațiune etnică n'a încetat și nu va înceta nici odată, pentru că el este o resultantă a luptelor de rassă, lupte ce au existat din momentul ivirii raselor pe pământ și pînă astăzi și ce vor exista în viitor.

Ca un popor să se afirme cu succes între popoare, el trebuie să se știe apăra. Vai de acel popor, care, neînțelegînd nici în ziua de azi raporturile dintre rase, dă el însuși popoarelor străine arme cu cari acestea să-l desființeze.

Una din cele mai puternice arme în această luptă de rassă, este *limba* națională, căci ea constituie semnul cel mai distinctiv al unei naționalități și sferă adevărată a vieții sale intelectuale și morale. Un popor care și-a pierdut limba sa națională, și-a pierdut jumătate din naționalitatea sa. Tot astfel un popor care vorbește și cultivă mai mult o limbă străină, se face tributarul acestei limbi în detrimentul propriei sale naționalități.

Dar să ne închipuim, că mai toți Români ar ști și ar vorbi bine franțuzește și ar avea astfel puțința de a înțelege bine cultura franceză, reprezentații teatrale franceze, ziare franceze, etc. *Ce s'ar alege atunci din aspirațiunile noastre, ale celor ce vrem o mare națiune românească, cu o cultură a ei proprie în viitor?!* În asemenea cas s'ar putea zice și despre poporul românesc: *fuit!*

Cine poate tăgădui această logică consecință?

Nimeni.

Și cu toate acestea, tot noi înși-ne ne preparăm o asemenea perspectivă.

Vom arăta în numărul viitor, *cum?*

Stan.

Intre noi și contra noastră

În București apar de ani de zile două gazete cotidiene în limba germană *Bucarester Tageblatt* și *Rumänischer Lloyd*. Amîndouă ne erau, pînă mai ieri alaltăieri de o potrivă dușmănoase și își făceau

o virtute ori de câte ori aveau un pretext de a insulta neamul românesc în cele mai sfinte ale sale sentimente.

Obrăsnicia unora dintre redactorii acestor gazete luase într'o vreme proporții atât de îngrijitoare, în cit tinerimea noastră universitară s'a văzut nevoită a cere socoteala acestor scribi lipsiți de cel mai elementar bun simț. Cu ocazia unui asemenea conflict, un redactor cu numele *Hans Krauss*, agent al politicei ungurești, s'a pomenit cu cevașilea gîrlă de bastoane pe cap.

De atunci s'au mai astîmpărat aceste gazete. Acum în urmă, una din ele, *Rumänischer Lloyd*, începuse chiar a lua o atitudine mai simpatică în chestiuni naționale românești—dovadă că individul *Hans Krauss* fusese dat afară din redacția acestui ziar.

Cu atât mai mare ne-a fost mirarea, cînd am citit, Duminecă, în acest *Rumänischer Lloyd* un fel de apel al unui oare-care domn *Hermann Schroff*, adresat Nemților din România; apel în care autorul face aspre muștrări connaționalilor săi din țară *pentru-că se romanisează*.

Pe un ton de o prostescă violență, acest domn nu se mulțumește a îndemna pe Nemții noștri să rămînă. Nemți și pionieri ai utopiilor pan-germaniste privitoare la orient, ci el ține să vorbească despre România, în termeni cit se poate de disprețuitori. El ia limba românească în bătaie de joc, arătîndu-le Nemților de aici, că învățarea acestei limbi nu are nici un rost, de oarece îndată ce treci hotarele țării nu te-ai mai fi putînd înțelege cu nimeni; că el, autorul, este adesea expus în societăți germane, să asculte conversații românești între Nemți, și să fie astfel «*plictisit*» («*angeödet*») cu limba asta românească etc. El face deci un desperat apel la Nemții din România să-și strîngă rîndurile, să cultive exclusiv limba nemțească, să aibă în vedere că ei aparțin și trebuie să rămînă credincioși marelui popor

german și să se ferească ca de foc de a deveni cumva Români.

Acest gardian al patriotismului nemțesc ar face bine dacă ar scutura după sine cit mai curînd praful țării noastre. Dacă îi displace atât de mult limba țării, nu înțelegem ce mai caută aici? *Caută ciștig?* Atunci să ne dea voe să-i spunem, că este o ne mai pomenită lipsă de tact, pentru un ziarist și om cu pretenții de cultură, de a se deda la asemenea agitațiuni ofensatoare pentru țara din a cărei ospitalitate trăește.

Credeam, că *Rumänischer Lloyd* a încetat odată pentru totdeauna de a face agitațiuni contra intereselor țării și popoului nostru. Se vede însă că ne-am înșelat, căci de altfel acest ziar n'ar fi permis publicarea unui articol atât de nesăbuit.

În orice cas domnii de la acel ziar să ia notiță, că România nu e nici Turcia, nici vr'o altă țară «*balcanică*» în care pot să «opereze», mult timp, ziare ostile țării în care apar.

Înțelegem rostul unor ziare politice scrise în nemțește *pentru apărarea intereselor țării*, dar nu pentru ațitarea populațiunii noastre germane în contra noastră. În nici un cas nu înțelegem existența în București a unor ziare germane apărînd interesele imperiului german contra intereselor noastre.

Ce ar zice d. e. presa germană și mai ales poliția germană, dacă la Berlin ar apărea două gazete politice franțuzești, scrise de Francezi nenaturalizați, în spirit de dușmănie patentă contra imperiului german?

Domnii de la *Rumänischer Lloyd* să-și pună aceste întrebări și să mediteze, căci dacă vor continua cu articole ca al pan-germanistului domn Herman Schroff — apoi ne vom pune noi, Români, asemenea întrebări și ne vom gîndi la mijloace de apărare, căci România nu este vr'un *Chiao-Ciau* sau vr'un *Camerun*. nemțesc.

A bon entendeur, salut! G. G. G.

Un maghiar cuminte

Cam rar se găsesc asemenea oameni; cam tot la vr'o zece ani se ivește unul. După *Mocsány Lajos*, care pleda acum vr'o zece ani pentru drepturile naționalităților nemaghiare, vine acum un domn *S. Kún* și într'o carte de filosofie pozitivă, găsește mijlocul de a condamna maghiarizarea.

El zice în carte, între altele:

Tirănie brutală.

Acest amestec filantropic (al statului) ar avea oare-care rațiune, dacă părinților li s'ar lăsa libertatea de a dispune, și s'ar folosi de «favorurile» acestui sprijin al guvernului aceia, cari îi simt lipsa.

La noi însă instituirea obligatoare a asilelor de copii — o spunem pe față — se îmbracă în forma unei tiranii brutale de stat, cărei pereche nu i găsim nici unde în țările vecine civilizate» (pag. 51—52).

Efectul legei tirane.

Autorul constată adevărul pus peste or-ce îndoială, că «prin amestecul statului și mama este alungată dela chemarea ei sistematică, naturală, și pruncul este rău educat: adică *în locul unui îndoelnic rău, punem două rele sigure*» (pag. 52).

Se întreabă apoi: «produce-va oare cel puțin *tendința șovinistă* — ce s'a pus și în această lege — fructele, pe cari le au așteptat legislatorii dela ea?

«Copii din «kisedova» pot învăța limba maghiară în frageda lor vîrstă și pot ei să-și conserve conștiința de limbă cîștigată cu atîtea jertfe morale, *mai ales copii naționalităților*, în cit ei să nu se închine tendințelor contrare statului, să nu simpatizeze cu frații de un singe de peste hotare și în special cetățenii de limbă română

să nu «graviteze în afară» — pe cum să obicinuește a se zice».

«Răspunsul — zice Kún — nu poate fi îndoios: rezultatul e de tot problematic, ba mai mult: e pe deplin sigur, că *nu va urma*. Ori-cine a putut să constate, că populațiunea română din comitatele vecinașe cu Ardealul, nu numai că vorbește excelent ungurește, ci și studiile și le face în școale maghiare, cultura și-o ia din cărți ungurești. Aceasta însă totuși nu-i face să nu se închine tendințelor separatistice. Ba șnfii conspirațiunii în contra supremației maghiare es tocmai din aceste elemente adăpate cu cultură maghiară. Este o fatală eroare a identifica cunoașterea limbei maghiare cu simpatia și patriotismul maghiar».

Chestiunea naționalităților.

Prin legătură de idei autorul vine să vorbească și în general de chestiunea naționalităților. El scrie:

«Nu ne putem ocupa în toată extinderea ei eu problema, durere, foarte complicată a *pacificării naționalităților*. În mare parte și în general însă părerea noastră cu privire la acest punct este, că concetățenii noștri nemaghiari numai atunci vor recunoaște supremația maghiară și numai atunci vor urmări cu simpatie lucrarea ei, dacă mai întiu *aspirațiunile lor juste* vor fi satisfăcute în cadrul vieții de stat și sociale.»

Pacificarea naționalităților.

Iată cite-va puncte din «*aspirațiunile juste*», ce le pot avea naționalitățile, după părerea d-lui Kún. Le dăm în resumat:

1) Existența cinstită și bunăstarea materială. Dacă aceasta li se va asigura, naționalitățile nu vor mai dorj soarta fraților lor de peste graniță, nu vor mai fi aspirațiuni panslaviste și nimic nu-i va mai înstrăina de către patrie.

2) Respectarea însușirilor lor limbistice istorice și religioase, întru cât acestea nu se opun unității statului.

3) Libera dezvoltare a literaturii lor naționale și a artei, în general cultivarea pe cale socială și de reuniuni.

4) Deplină egală îndreptățire pe terenul politic și administrativ; sistarea brutalităților *solgăbirăești și de panduri*, dar nu numai pe hirtie și paragrafi de legi, ci în *praxă*.

«Numai prin respectarea conștientioasă, leală și minuțioasă a acestor puncte, se va mai atenua cu timpul antagonismul național», — adaugă Kún!

Ștergerea „kisedovurilor“

Iată cum își sfârșește d-l Kún partea privitoare la naționalități:

«Este înainte de toate necesar, ca să ne împrietenim cu ideea, că — precum am accentuat și mai înainte — condiția principală a supremației, consistă în *superioritatea intelectuală și mai ales morală*, care singură poate fi chemată a nivela inconveniențele împreunate cu exercitarea superiorității politice și a face să dispară chiar și *urmele apăsării*.

«*Ori-cum ar fi, e neîndoios, că a împăca naționalitățile după sistemul german brutal — în contra căruia la timpul său, sub sistemul lui Bach, am demonstrat chiar noi cu tot dreptul — este absolut imposibil.*

«După cum aceasta nu s'a putut nici pînă acum, — căci singur Beksics o recunoaște, el, stegariul șovinismului — tot așa nu se va putea nici în viitor, ori cu cite legi rele am încercat-o. Asta e clar înaintea fie-cărui om cugetător.

«Așa dar — încheie postivistul maghiar — pacea cu naționalitățile, dar mai ales progresul moral al poporului nostru și îndreptarea lui morală, pretind în primul rînd *ștergerea legii «kisedovurilor»*, ori cel puțin scoaterea ei din practică. Pe terenul

acesta *plîngerile naționalităților sunt deplin juste*, și toate considerațiunile etice, echitabile și politice sunt pe partea lor».

D-l Kún promite a mai reveni asupra acestei teme.

DRAGOSTE RUSEASCĂ

Intr'o revistă rusească ce apare în franțuzește și care poartă titlul «*La Russie*», apărut în zilele acestea un articol «*La question de Macédoine*», în care autorul, un Panslavist furibund, *contestă aproape cu desăvîrșire existența elementului românesc în Macedonia*.

Iată cum se exprimă el în această privință.

«Cît despre Români, nu poți de cât să te miri că au intervenit și ei în chestiunea macedoneană *din cauza celor vr'o treizeci de mii de Cuțo-Vlahi cari seamănă mai mult cu Țiganii de cât cu Români*» :

C'o astfel de statistică silnică cred Muscalii că vor putea slavisa peninsula balcanică?

RUSIFICAREA FINLANDEI

Știrile cele mai dureroase sosesc din Finlanda. Țarul Rusiei e implacabil și nu vrea să știe de o restituire a drepturilor confiscate.

Independența Finlandei e perdută pentru totdeauna. Țărișoara e prefăcută într'un guvernament rusesc și e pusă sub conducerea și administrarea unui guvernator general, cu rang militar.

Va să zică, *sabie și foc*, sunt armele cu cari au fost schimbate armele constituționale de pînă acuma ale bieteii Finlandei.

Senatul și Camera Finlandei au dispărut de pe fața pămîntului, iară în școalele po-

porale s'au introdus limbă rusească ca limbă obligatoare.

Armata finlandeză, care a luptat de atâtea ori pe cîmpul de războiu pentru Țarul Rusiei și pentru imperiul rusesc, va fi mutată în centrul Rusiei, ca dela oficerii rușești să învețe ce e patriotismul!

Cu un cuvînt, rusificarea Finlandei s'a început pe toate liniile.

Finlandezii, bravii Finlandezi, nu stau însă cu mîinile în sîn.

Senatul țării a adresat un protest energetic Țarului, dar protestul nu a fost acceptat, ci a fost retrimis senatului.

Senatul a trimis o delegație la Petersburg, ca în persoană să predea Țarului protestul, dar delegația nu a fost primită în audiență.

A mers o nouă delegație la Petersburg compusă din 500 de Finlandezi, cari au reprezentat toate păturile societății și toate comunele, dar delegații, au fost amenințați cu excortare dacă nu vor părăsi imediat Petersburgul.

S'a întors și delegația aceasta acasă fără a fi putut da față cu Țarul, cu puternicul Țar al Rusiei.

În Finlanda e deci jale și durere adîncă. Dispoziția e revoluționară. Oamenii sunt decîși mai bine să moară, de cît să se rusifice.

Femeile nu poartă de cît haine de doliu.

Delegația de 500 a fost pusă la cale din partea țărănilor. Au ținut adunări secrete în biserici, și aici au ales pentru fiecare comună cîte un reprezentant, cu îndrumarea, ca într'o anumită zi să se întâlnească toți în capitala țării, în *Helsingfors*.

Protestul, pe care avea delegația să-l predea Țarului, a fost scris de 523.000 de persoane, bărbați și femei.

Șărani, cari nu știau scrie, au învățat să-și iscălească numele în timp de trei zile numai ca să-și poată pune numele pe protest, cu mîna proprie.

Și cînd le știi acestea, trebuie să zice: cit de mare e acest mic popor, și cît de mic e colosul de la Nord!

Va pieri poate acest popor, dacă e judecat la moarte, dar va muri moarte eroică; și va trăi ucigașul său, dar va trăi — *înglodat în păcate*.

LEGEA ELECTORALĂ ÎN UNGARIA

În una din ultimile ședințe ale Camerei maghiare s'a discutat, așa în treacăt, și chestiunea reformei legii electorale.

Deputatul **Hollo** zice, că Ungurii n'ar trebui să se codească a reforma această lege de frica naționalităților, căci în cercurile în care naționalitățile sunt în majoritatea alegătorilor, ele și azi sunt în majoritate și dacă ar voi să aleagă, ar alege deputați de ai lor.

Sau credeți, zice oratorul că se pot face și mai departe alegeri prin gendarmi, în fața Europei? Va fi cu mult mai bine, dacă deputați de ai naționalităților vor veni aici, cum vin Croații și Sașii, și mai bine, dacă se vor valida aice, decît să meargă în străinătate a conspira, trăda și calomnia în contra constituției maghiare. Eu de alt-fel nici nu cred, că legea electorală de azi favorizează rassa maghiară în contra drepturilor naționalităților. Pe baza stărei de drept de azi, naționalitățile pot să ia parte în parlamentul Ungariei, ca și pe baza estinderii eventuale a dreptului electoral.

Declară, că nu voesce a aprea chestiunea în toată estensiunea ei, și că în privința această profesază principiul cel mai larg și pretinde introducerea *sufragiului universal* pe baza drepturilor omului și pe baza egalei suportări a sarcinilor, pe baza chiar a liberalismului, și nu se teme, că s'ar primejdi direcția liberală a Ungariei sau unitatea ei prin aceea, că în direcțiunea această se va valida principiul liberalismului. Însă, dacă pentru guvernamentali ar însemna această o «săritură, cu ochii închiși», poftescă și facă-și pod de trecere peste aceste stări și să nu aștepte pînă cînd ele vor pași cu forța și vor sgudui ușile și porțile, ci din proprie hotărîre să ajutăm cum au făcut în 1848 apărătorii drepturilor, cari au luat în cadrele constituției de aceia,

cari au fost despoiați de drumuri. «Este timpul ca să înțelegem glasul avertisător al epocii și să satisfacem cel puțin acestor cerințe, într-un cît se poate satisface fără pericol. Dacă d-voastre (guvernamentalii) nu stați pe baza sufragiului universal, stați cel puțin pe baza necondiționat necesară a estinderii și egalii îndreptățiri a dreptului electoral».

Ministru președ. Col. Szell : răspunde lui Hollo evasiv. Spune la început, că pe timpul tratărilor cu opoziția și-a exprimat părerea, să nu se discute cestiunea dreptului electoral și să nu se ceară nici un fel de deciziune în privința ei, căci cu așa ceva nu e învoit. A declarat însă, că pot să-i pună întrebări în cameră ori și când, d. e. cu prilejul desbaterei bugetului pe interne, și va răspunde. Azi, că i s'a făcut întrebarea, declară, că va studia cestiunea în direcția, ca improporțiile prea bătătoare la ochi în ce privește sensul electoral, cum să le senseze și egalizeze. Mai mult nu poate declara, și iată de ce :

«Sunt cestiuni, cari nu se pot judeca din punct de vedere al principiilor și teoriilor generale. Trebuie să se țină seamă de împrejurările date de interese numerose și mari, cari stau în nex cu cestiunea, căci fără de acestea ea ar fi stabilită și judecată unilateral».

Are dreptate antevorbitorul, că este un postulat în *thesi* liberalismului, că drepturile să se estindă încontinuu. Așa este în *thesi* ; dar că în privința aceasta și în împrejurările date, crescut'am noi în Ungarie, și în ce direcțiune și cum putem să margem înainte: aceasta nu se poate judeca simplu și după șablon fără de a cumpăni foarte multe cestiuni și fără de a ține seamă de alte mari interese. Cred, că sunt corect, dacă cer față cu această cestiune prudența și prevederea fie căruia Maghiar, a fiecărui cetățean și membru al acestei Camere. (Aprobări în dreapta), de oare ce în cestiunea aceasta, care e atât de delicată, cea mai mică greșală ar fi fatală pentru noi.

DECORAREA LUI JESZENSZKY

Broșura banfistă a readus decorarea lui Jeszenszky la ordinea zilei; Azi poate vedea orice Român ce dușman de moarte al neamului românesc a fost decorat cu «Coroana României».

«Tribuna» face în această privință următoarea reflecțiune.

Ne-a durut rău, amar ne-a durut, la timpul său, decorarea faimosului Jeszenszky cu «Coroana României».

A fost o gravă lovitură aceea pentru mișcarea noastră națională, pentru lupta ce o ducem în interesul conservării naționalității noastre, și a fost adîncă rana ce s'a dat atunci inimei noastre.

Loviturile ce ți-le dă inimicul declarat nu te dor ; le parezi sau le eviți ; dar dor loviturile primite de la ai tăi, dor amar.

Astfel de lovitură a fost pentru noi decorarea lui Jeszenszky.

Ne-a durut și ne doare.

Cu toate acestea nu ne-am plîns. Ne-am mîngînit la constatarea faptului, că decorarea e *e un act dureros pentru noi*.

Ne mîngîiam cu închipuirea, că înalte interese de stat, combinațiuni politice și diplomatice, au cerut ca nouă să ni-se întîindă și acest pocal plin de amărăciune.

Am plîns și l-am golit ; dar n'am învinovățit pe nimeni și nu ne-am plîns nimănui.

Am plîns și l-am golit ; căci drept mîngiere bănuiam, că nu pocal de amărăciune ne-a fost destinat nouă, dar dușmanii noștri făcuseră ca amar să fie pentru noi cuprinsul său.

Bănuiam, că lucrul nu s'a întîmplat pe cale corectă și pe cale cinstită.

Cunoaștem oamenii cari au cooperat știam că sunt capabili de toate infamiile de orice act de înșelătorie, și aceasta era singura noastră mîngiere.

Am plîns și am tăcut, în ferma speranță, că odată lumină se va face în această odiosă afacere.

Și lumină s'a făcut. Mai curînd de cum credeam noi.

Bănuielile noastre sunt astăzi confirmate. Le confirmă însuși decoratul, faimosul Jeszenszky, cavalier al «Coroanei României».

Sensaționala broșură despre *Politica de naționalități a Bâr, Bânffy* scrisă, după cum arată toate indiciile, de însuși Jeszenszky, nu mai poate lăsa pe nimeni în nedumerire.

Insuși Jeszenszky o spune, că decorarea sa s'a întâmplat pe cale neonestă, prin înșelătorie:

Astăzi nu mai încapă nici o îndoială, că «*Coroana României*» a fost excrocată pe seama lui Jeszenszky.

Escrocul a fost Bânffy, iar complicele său a fost decoratul Jeszenszky, care a născocit planul infernal.

Și Jeszenszky mai are obrazul să se laude cu astfel de fapte mirșave?

Iată cum își bate joc Jeszenszky în broșura sa de noi, de frații noștri din România, și chiar de capul încoronat al regatului român :

Cum că guvernul României și politica sa oficială resping în modul cel mai categoric solidaritatea cu tendințele iredenliste și cu agitațiunile daco-române, a fost lămurită prin visita la Budapesta a părechei regale României.

Ați înțeles, fraților din regat? Visita la Budapesta s'a făcut pentru a ne desavua pe noi, pentru a ne umili și a ne rușina.

Dar nu e numai atât. El continuă mai departe.

...«și mai mult însă printr'un episod al acestei visite, prin decorarea consilierului ministerial Jeszenszky de către regele Carol»

Cel ce n'a înțeles însă bine rostul decorării lui Jeszenszky, îl va înțelege din următoarele cuvinte :

«*Această decorare, prin natura lucrului nu putea să semnifice altceva, de cât că Regele Carol, și firește, cu el împreună politica oficială a României aprobă politica de naționalități inaugurată de Bânffy, al cărui prim-colaborator a fost conducătorul secției naționalităților, înființată de Bânffy anume Jeszenszky Șandor.*

Iată acum și modul cum s'a comis escrocheria. Jeszenszky scrie:

«*E aproape sigur, că Bânffy atunci când a recomandat pe Jeszenszky spre decorare, nu puține greutate a avut de învins, căci o astfel de desavuare deschisă și categorică a tendințelor naționale române din partea Regelui României și a politicii oficiale, li-se părea multora îngrijitoare, din cauza agitației și a sgomotului pe care inevitabil trebuia să-l producă*

Va să zică, Bânffy a avut o luptă grea pînă a putut stoarce decorarea favoritului său.

Excrocheria este deci constatată. O afirmă și o dovedește însuși decoratul.

În fața acestui fapt dovedit, un singur lucrul se impune.

Ștergerea acestei pete, care pe noi ne doare, iar pe frații din regat îi jenează.

Atunci când s'a pătat în acest mod demnitatea noastră națională, am plîns și am tăcut.

Amară plîngere a fost plîngerea noastră, ferbinte a fost tînguirea noastră, pentru că am vădut cum se încurajează, fără voce, pornirile dușmănoase ale contrarilor noștri.

Intristare și jale nea coprins și întristarea și jalea a slăbit puterile noastre. Dar frîu și cumpănă am pus cuvintelor noastre și gura noastră a tăcut.

Am plîns și am tăcut.

Astăzi însă nu mai putem tăcea.

Un om, care singur recunoaște, că prin escrocherie a ajuns la «*Coroana României*», nu e vrednic să o poarte pe piept.

Acum e momentul potrivit a 'i-o lua, acum cînd escrocii s'au demascat singuri ! Cei în drept să 'i-o smulgă de pe piept !

E ușor de prevăzut, că «cavalerul» de acum, va fi demascat de înșiși conaționalii săi. Cercetarea, ce o va face prim-ministru Szél, imposibil să nu se sfîrșească cu nimicirea acestui Jeszenszky.

Este imposibil, ca în sfîrșit, să nu-l ajungă și pe el inevitabila pedeapsă.

«Nemesis» -- nu poate întârzia.

Iată de ce e bine, ca acest individ să fie cu o zi mai înainte lipsit de decorațiunea pe care a stors-o prin fraudă.

Ar fi o măsură preventivă aceasta. Dacă ni-s'a întâmplat odată, să nu ni-se întâmple cel puțin și a doua oară o belea.

Să umilim noi, mai curînd decît Ungurii pe acela care atîtea umiliri ne-a pregătît prin apucături frauduloase?

Cea mai mare bancă românească din Transilvania

În 15 (27) Martie, s'a ținut, scrie «*Tel. Rom.*», adunarea generală a institutului de credit și economii «*Albina*», pentru anul de gestiune 1898, în localitățile casinei române din Sibiu.

Se constată, că s'au depus în conformitate cu statutele 1767 acțiuni, reprezentînd 342 voturi, și sunt prezenți 44 acționari.

Se purcede la ordinea zilei. Părintele protopresbiter Ioan Droc propune să se considere raportul direcțiunii de cetit, cunoscut fiind din ziare și avîndul fie-care acționar tipărit. Propunerea se primește.

D-l P. Cosma cetește apoi raportul comitetului de supraveghere și propunerile direcțiunii, cari toate se primesc întocmai, și anume:

1. Raportul direcțiunii, al comitetului de supraveghere, se iau spre știre, Bilanțul încheiat cu 31 Decembrie 1898 se aprobă; direcțiunii și comitetului de supraveghere se dă absolutoriu pentru gestiunea anului expirat.

2. Profitul curat se împarte astfel:

I. Se dă acționarilor dividendă de 5 % după capitalul social de 600.000 fl. prevăzută în § 62 din statute 30.000.

II. Restul de 95 038 fl. 16 cr. se împarte după cum urmează: 1) 18 % tantieme statutare la membrii direcțiunii, directorului executiv, dirigintelui filialei etc., 17.106 fl. 84 cr. 2) Remunerațiunea funcționarilor fără drept la tantiemă și a servitorilor 940 fl.

3) Pentru scopuri de bine-facere 6.500 fl. 4) Fondului de pensii al funcționarilor 6.491 fl. 32 cr. 5) Fondului special de rezervă 10.000 fl. 6) Supradividendă acționarilor 54.000 fl. În total 95 038 fl. 16 cr.

Primită această propunere, dividendă anulului 1899 este de 14 fl. de acție, și se poate ridica imediat după adunarea generală.

Fondul special de rezervă se urcă la cifra de 74,800 fl. 51 cr.

Fondul de pensii al funcționarilor la 137.904 fl. 86 cr.

Suma de 65.000 pentru scopuri filantropice se distribuie astfel:

g) Pentru masa studenților 3000 fl. b) Școala civilă de fete a «Asociațiunii» 1000 fl. c) Pentru școala «Reuniunii femeilor rom. din Sibiu» 300 fl. d) Pentru internatul rom. de fete din Brașov 200 fl. e) Pentru internatul proiectat de «România jună» rata IV 200 fl. f) Pentru Societatea academ. «Petru Maior» Festa 100 fl. g) Pentru Alumneul din Timișoara 100 fl. h) Pentru internatul Zsigaiian 100 fl. i) Pentru fondul studenților bolnavi din Brașov 100 fl. l) Pentru fondul studenților bolnavi din Blășișu 100 fl. m) Pentru fondul studenților bolnavi din Brad 100 fl. n) Pentru «Reuniunea română de muzică» din Sibiu 200 fl. o) Pentru Reuniunea română de agricultură din com. Sibiu 100 fl. p) Reuniunii pentru înfrumusețarea orașului Sibiu 50 fl. r) Pentru «Reuniunea de igienă comit.» 50 fl. s) Premiul comercial pentru cursul de contabilitate 50 fl. t) Reuniunii pentru înfrumusețarea or. Brașov 50 fl. u) Societății «Carmen Sylva», Graz 50 fl. v) Celor arși din Panticeu 50 fl. x) La dispoziția direcțiunii 400 fl.

SERBAREA DE LA ATENEU

Marți, 16 Martie a. c., s'a ținut la Ateneu serata teatrală și musicală dată în folosul Ligii culturale, pentru sporirea fondurilor sale. Spațioasa sală a Ateneului, era aproape literalmente plină de lume. Biletele, grație, binevoitorului și puternicului

concurs al doamnelor, cari s'au constituit în comitet, pe lângă comitetul Ligei au fost vîndute mai toate, iar publicul bucureştean a dat şi cu ocasiunea aceasta dovadă, de viul interes ce poartă Ligei, pentru măreţele ei scopuri culturale şi naţionale.

Programul bogat şi bine ales al acestei serate, precum şi esacta lui executare prin unii dintre cei mai distinşi artişti şi artiste române, a provocat mulţumirea celor prezenţi. Furtunele de aplause ce se pîrîndeau atît de des la fiecare punct din program, o dovedeşte asta în de-ajuns.

Comitetul central executiv al Ligii, încîntat de succesul, atît moral cît şi material, al acestei serate, îşi ţine de cea mai patriotică datorie, a-şi exprima şi pe cale ziaristică, adîncă sa mulţumită, tuturor acelora, cari au bine-voit a conlucra desinteresat pentru reuşita splendidă, a acestei serate, şi în special, Onor. comitet de doamne, domnişoarelor şi domnilor artişti: Elena G. Luciu, Adela Fischer, Giurgea, Notara, Teodor Bordea, Petrescu, Montaureanu Costeseu şi Carini, — precum şi venerabilului domn V. A. Urechia, profesor Univ., care a luat iniţiativa acestei serbări a Ligei.

L'Armée Roumaine

M. Bernard, redacteur au ministère français de la guerre et lieutenant d'infanterie territoriale, vient de publier un volume intitulé: *l'Armée roumaine*. Ecrire 120 pages sur l'armée roumaine, et conséquemment sur la Roumanie, était un mérite d'autant plus réel que notre littérature militaire et nos archives sont, à cet égard, d'une sobriété désespérante.

A part les relations savantes des colonels Lecomte et Guichard sur la guerre turco-russe et le rôle militaire de l'armée roumaine, à part quelques articles de la *Revue militaire de l'étranger*, remontant déjà à plusieurs années, sur l'organisation de cette armée, il n'existe rien, en France, sur l'état des ressources actuelles de la Roumanie comme nation militaire. Cette lacune, l'auteur vient de la combler en s'adressant aux sources mêmes de l'enseignement historique en Roumanie et au cours professé à l'école de l'artillerie et du génie de Bukarest.

Appuyé sur ces renseignements officiels M. Bernard s'est bravement assujetti à suivre l'étoile de la Roumanie, née sous les huttes des Daces, pour parcourir, avec elle, les dix-huit siècles de «miracles et de souffrances» dont parle Michelet et aboutir à Plewna et au rang politique si honorable quelle occupé dans le concert des nations européennes.

L'ouvrage comporte 11 chapitres techniques, aussi intéressants qu'utiles, et se termine par un 12e qui, sous le titre de considérations générales, résume le livre, sans l'entrave des chiffres et des lenteurs inhérentes à la vie si longue et si agitée du peuple roumain. Frappé par le contraste que présente l'Europe dans ses transformations territoriales, depuis la chute de l'Empire romain, l'auteur a eu l'heureuse pensée de discerner la parité des objectifs et des destinées de deux peuples, de modeste origine, mai d'égale bravoure, qui, à la pointe de leur lances, parvinrent à conquérir, en maîtres incontestés, les pays qui les avaient vus naître. Il assimile, en conséquence, la Roumanie à la Suisse, et l'appelle résolument la Suisse de l'Orient.

Pour justifier cette assimilation, il traverse l'histoire des deux peuples, et marque leurs étapes glorieuses en montrant les résultats identiques qu'ils atteignent, les

mêmes couronnes qui ceignent leurs fronts. Ces résultats furent réalisés à deux siècles d'intervalle, par suite de la différence essentielle qui existait entre la Suisse, en butte, sur un terrain très favorable à la défense, aux coups offensifs de l'Autriche et du duc de Bourgogne, et la Roumanie, obligée de faire face successivement à la Pologne, à la Hongrie et à la Turquie, sur un terrain ouvert à une invasion permanente, soit de front, soit de flanc.

Dans le détail des prodiges accomplis par les Roumains pour créer leur nationalité actuelle, l'auteur montre avec quel fruit il a étudié leur rôle dans la guerre de 1877—1878. Il s'attache à faire comprendre combien rude était la tâche imposée à l'armée roumaine, sortie des loisirs d'une longue paix, pour se lancer dans la fournaise d'une guerre opiniâtre et très meurtrière. Il montre très clairement quels obstacles rencontraient les soldats roumains devant le retranchement turc, et les pièges que ce dernier opposait à la furie de l'offensive.

Terminons cet aperçu de l'ouvrage (1) de M. Bernard en remarquant la juste appréciation avec laquelle il fait ressortir la sagesse politique du peuple roumain, patients à ses heures, c'est-à-dire dans les circonstances difficiles créées par la politique, comme il était terrible sur le champ de bataille. Un mot encore: ce livre est la main de la France tendue au peuple roumain qui, aux heures sinistres, sut prendre part à ses malheurs et lui offrir l'épée qui avait asservi l'empereur Pomilien et tenu tête à la bravoure des Turcs. Toutes les bibliothèques des deux pays tiendront à s'enrichir de ce volume, sous la double pression qui unit Français et Roumains, ceux-ci pour la sympathique pensée de la France au congrès de Paris, qui fut le germe de l'union des Principautés sous un prince unique; pour nous, Français, en

raison de l'infortune momentanée de notre patrie, qui trouva chez les Roumains un écho généreux de leur reconnaissance.

T. M.

Die neue Regierung in Ungarn und die „liberale“ Presse

Wien, im März 1899,

Was in einem früheren Artikel vorausgesagt wurde, scheint nun, wenn nicht alle Anzeichen trügen, tatsächlich eintreffen zu wollen. Die «Furcht vor dem Föderalismus», von der wir kürzlich an dieser Stelle gesprochen haben, wird siegen. Anstatt den günstigen Augenblick zu benützen, in dem der Centralismus in Österreich sich selbst *ad absurdum* geführt hat, macht sich die Regierung, theils in direktem Einverständnis mit den Parteien, theils ohne auf erheblichen Widerspruch derselben zu stossen, daran, eine partielle «Lösung» der Sprachenfrage durch Herausgabe von Verordnungen anzubahnen, die sich auf das Verhältnis der Deutschen und Tschechen in den Sudetenländern beziehen. Also statt einer grossen, weitausgreifenden Sanirungs-Aktion, statt einer gründlichen Reform an Haupt und Gliedern wieder einmal nach altösterreichischem Recept ein Stück- und Flickwerk, das Niemanden befriedigt und das höchstens den Effekt haben wird, die parlamentarische Maschienen für kurze Zeit wieder in Gang zu bringen! Man kann sich eben zu keiner Politik aufraffen, die den Bedürfnissen und Interessen der Völker Rechnung tragen würde, sondern es entscheidet immer und ewig der kleinliche und egoistische Standpunkt gewisser Cliquen. Der parteipolitische Profit bedeutet alles, das Wohl der Nationen wenig oder nichts!

Mit wahren Ekel muss man erfüllt

werden, wenn man sieht, wie die Nester der pseudoliberalen Partei und ihre Presse, die jüdisch-«freisinnigen» und jüdisch-«demokratischen» Blätter sich bemühen den Regierungswechsel in Ungarn für ihre Zwecke zu fruktificiren. Die Haltung die die «Neue freie Presse» und die ihr verwandten Organe in der letzten Zeit des Regimes *Bánffys* Ungarn gegenüber beobachtet hatten, war die unaufrichtigste, die man sich nur denken kann. Alle dieser Blätter waren mit *Bánffy* stets durch Dick und Dünn gegangen. Sie hatten sich für seinen «Liberalismus» in kirchenpolitischen Fragen begeistert, sie hatten gegen seine den Nationalitäten gegenüber betriebene Unterdrückungspolitik nicht das geringste einzuwenden gehabt, ja sie hatten sogar darauf vergessen, dass sie als *österreichische* Zeitungen eigentlich verpflichtet gewesen wären, gegen die Stellung *Bánffys* in der Frage des österreichisch-ungarischen Ausgleichs anzukämpfen. Erst als sie erkannt hatten, dass die Position *Bánffys* stark erschüttert, ja unhaltbar geworden war, machten sie in Bestätigung des Wahrwortes «die Ratten verlassen das sinkende Schiff» eine Schwenkung. Und als dann die Demission *Bánffys* erfolgte, da wurde sein Nachfolger, trotzdem die Ernennung desselben augenscheinlich nur einen *Personen-* und keinen *Systemwechsel* bedeutete, mit lautem Jubel begrüsst. Durch den enthusiastischen Empfang, den die Wiener Bank- und Börsenpresse Herrn *Koloman v. Széll* bereitete, ist derselbe für alle Kenner der Verhältnisse auf das Schärfste charakterisirt. Durch den Besuch, den der neue ungarische Premier später Herrn *v. Chlumecsky*, dem einstigen Matador der liberalen Partei, als dieselbe noch im Zenith ihres politischen Einflusses stand, abstattete, hat die Charakteristik *Széll's* noch wesentlich ergänzt. Die Sache ist ganz einfach; es handelt sich um die

Entrirung eines Tauschgeschäftes, Herr *v. Széll* erwartet und hofft, dass die liberalen Elemente der österreichischen Abgeordnetenhauses im Vereine mit ihrer noch immer weite Verbreitung besitzenden Presse es zuwege bringen werden, dass der Ausgleich, den er Österreich diktiren will, trotz seiner Nachteile und Härten für Cisleithanien schliesslich doch angenommen werde. Die ganz so wie in Ungarn mit dem Judenthume allirten «Liberalen» dagegen hoffen, dass Herr *v. Széll* dazu beitragen werde, eine Regenerirung des «Liberalismus» in Österreich möglich zu machen. *Beide* Theile dürften bald das Opfer einer Enttäuschung werden. Die mit dem Judanomagyarenthum fraternisirenden «Deutschfreisinnigen» sind viel zu bedeutungslos geworden, als dass sie etwas thun könnten, um die Abneigung der Majorität der österreichischen Bevölkerung gegen einen ungerechten Ausgleich zu besiegen und andererseits wird auch Herr *v. Széll*, selbst wenn er sie wirklich an die undankbare Aufgabe heranwagen sollte, die Wiedergeburt des «Liberalismus» in Österreich zu unterstützen, mit seinen Bemühungen kläglich Schiffbruch leiden.

Austriacus.

INFORMAȚIUNI

Cetim în Tribună :

Cu mare bucurie constată ziarul «Narodnost din Panciova, că în biserica gr-ort. sârbească încep a se îndrepta lucrurile spre bine. Astfel, noul prim-minstru Széll, a intervenit la patriarhul Brancovici să fixeze ziua alegerii de episcop în Neoplanta pe 6 Aprilie n. și să nu lase ca diecesa să fie condusă de administrator, ceea-ce e contrar legilor și așezămintelor bisericești.

Numai să nu se bucure înainte de vreme bieții sârbi de o îndreptare spre bine.